

ENTEN TEGEN „KENNELHOEST“?

Vaccination Against Kennel-Cough?

Summary

Considering the different viruses which have been connected with kennel-cough, the desirability of vaccinating dogs in the Netherlands with a parainfluenza vaccine is discussed.

Geachte redactie,

Gedurende de laatste weken bereikten ons meerdere malen vragen, die betrekking hadden op de eventuele wenselijkheid en/of mogelijkheid van enting van honden tegen het ziektebeeld, dat bekend staat onder de naam „kennelhoest“. Hieronder wordt verstaan een verscheidenheid van aandoeningen van de voorste luchtwegen, die zeer besmettelijk zijn en die gepaard gaan met een paraxymale hoest. Het ziektebeeld wordt vooral gezien wanneer grote aantallen honden in een bepaalde ruimte bijeen worden gebracht, zoals dit gebeurt in dierklinieken, hondenpensjons, kennels en asiels. Met name gedurende vakantieperiodes worden de problemen in het algemeen actueel.

Gedurende de laatste vijftien jaren werd een aantal virussen, uit verschillende virusgroepen in verband gebracht met deze aandoeningen: Het infectieuze hepatitis virus (canine adenovirus type 1, CAV₁), canine adenovirus type 2 (CAV₂), canine herpesvirus (CHV), REOvirus typen 1, 2 en 3, parainfluenza-virus typen 1, 2 en 3 en het influenza A₂/Hongkong-virus (1, 3, 4, 7, 8, 11, 12). Voor géén van deze virussen is echter aangetoond dat ze zelfstandig het gehele beeld van „kennelhoest“ kunnen veroorzaken.

In hoeverre de afzonderlijke virussen in bepaalde hondpopulaties inderdaad een rol zouden kunnen spelen, werd in verschillende landen met behulp van serologische onderzoeken nagegaan (2, 5,

6, 10). Door ons werd een dergelijke survey uitgevoerd bij meer dan 700 honden in Nederland, zowel afkomstig uit de open populatie (zoals aangeboden aan de Kliniek voor Kleine Huisdieren en uit particuliere kennels) als uit min of meer gesloten populaties (zoals de kennel van de Kliniek voor Verloskunde en de kennel van het C.P.B. van TNO). De resultaten van dit onderzoek toonden onder meer aan, dat antilichamen tegen CAV₁, REO₁, REO₂ en REO₃ vrij algemeen (> 10%) en dat antilichamen tegen CAV₂, CHV, PI₁, PI₂ en PI₃ in veel mindere mate (< 10%) bij onze honden voorkomen (9). Van een vaccinatie tegen „kennelhoest“ zal men slechts goede resultaten verwachten, wanneer op zijn minst de meest frequent aangetoonde verwekkers in het vaccin vertegenwoordigd zijn. Daarbij komt, dat ook de wijze van toediening van het vaccin belangrijk kan zijn. Zo werd aangetoond, dat honden die op de gebruikelijke wijze gevacceerd zijn tegen CAV₁ en een solide immuniteit bezitten tegen een i.v. challenge, nog optimaal gevoelig kunnen zijn voor respiratoire infecties met dit virus (13).

In dit licht zal het duidelijk zijn dat een subcutane of intramusculaire enting met een aangepast parainfluenzavirus, waarop de meeste vragen die ons bereikten gericht waren, slechts zal beschermen tegen een infectie met een parainfluenzavirus; zoals gezegd is de etiologische exclusieve rol daarvan voor „kennelhoest“

*) Drs. A. D. M. E. Osterhaus; Instituut Virologie, Veterinaire Faculteit der Rijksuniversiteit Utrecht.

Haemophilus parahaemolyticus-infectie bij varkens

Haemophilus parahaemolyticus (H.P.) komt in Noord-Brabant vrij veelvuldig voor als veroorzaker van een ernstige acuut verlopende longaandoening.

Bij jonge biggen is het ziektebeeld reeds langer bekend, in 1973 echter, werd de ziekte in Noord-Brabant voor het eerst op mestbedrijven vastgesteld. In 1975 waren er op de Gezondheidsdienst in Boxtel, 46 positieve bevindingen van 38 bedrijven en in 1976 73 afkomstig van 54 bedrijven.

In de eerste twee maanden van 1977

Vereweg de meeste uitval treedt op in de eerste helft van de mestpriode.

Het voorkomen van andere ziekten, ongunstige klimaatsomstandigheden en overbezetting gelden als praedisponerende factoren en zijn vaak bepalend voor de economische schade.

Seizoeninvloeden blijken ook een rol te spelen.

Het totaal aantal H.P.-inzendingen op onze sectiekamer in de jaren 1973 tot en met 1976 gaf per maand het volgende beeld te zien:

Maand	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Inzendingen 1973 t/m 1976	10	19	19	14	9	4	3	—	7	14	15	17

waren er reeds 24 positieve inzendingen van 21 bedrijven.

Ongeveer 65% van de gevallen is momenteel afkomstig van mestbedrijven.

Symptomen

Na een incubatietijd van \pm 24 uur kunnen de volgende symptomen waargenomen worden: zeer hoge temperaturen, anorexie, benauwdheid; de dieren zitten vaak als een hond.

Soms is het verloop van de ziekte zo snel dat het varken dood wordt aangetroffen zonder dat door de eigenaar ziektesymptomen zijn waargenomen.

Opvallend hierbij is in vele gevallen het sereus-bloederige vocht dat uit de neusgaten loopt (vooral na de dood).

Verloop

— Op fokbedrijven zien we meestal een mild verloop met weinig sterfte die vaak beperkt blijft tot een of enkele tomen.

— Op mestbedrijven kan de ziekte een ernstig verloop hebben met vrij veel sterfte (tot. 8%).

Ook blijft de ziekte daar gedurende veel langere tijd sterfte veroorzaken dan op de fokbedrijven.

Negen van de 30 mestbedrijven die in 1976 sectiemateriaal inzonden hadden dit ook reeds in 1975 gedaan.

De frequentie van voorkomen blijkt in de zomermaanden duidelijk het laagst te zijn.

Therapie

Door het zeer snelle verloop van de ziekte kan men bij klinisch zieke dieren vaak geen effectieve therapie meer instellen.

Voor zover nog mogelijk dienen de dieren twee dagen achtereen geïnjecteerd te worden, eventueel gevolgd door een kuur met medicijnen door het voer gemengd.

Het antibiogram van *H. parahaemolyticus* geeft in bijna alle gevallen een goede gevoeligheid te zien voor Ampicilline, penicilline-streptomycine en chloorampfenicol. Voor tetracycline is dit ruim 50% en in slechts 15% van de gevallen is de kiem gevoelig voor sulphadimidine. Na de ziekte blijft echter vaak „hangen” op het bedrijf en kan later weer regelmatig opflikkeren. In dergelijke gevallen is het vaak raadzaam om eerst de gehele stal leeg te mesten alvorens er weer nieuwe dieren worden opgelegd.

Het verbeteren van het stalklimaat is een essentieel onderdeel van de veterinaire begeleiding van een varkensmestbedrijf met een H.P.-infectie.

(Gezondheidsdienst voor
Dieren in Noord-Brabant)